

Søren Søndergaard (EL):

... som måtte blive godkendt i EU, Europarådet, OSCE og FN. Det var jo ikke nogen tom opfordring. EU havde faktisk på det tidspunkt vedtaget en række sanktioner, de blev blot aldrig ført ud i livet, men nu er der ingen opfordring om sanktioner tilbage. Der er kun tilbage, at vi skal arbejde for, at EU siger fy med store bogstaver, når EU mødes med Rusland. Det synes vi er nogle ændringer, som ikke går i den rigtige retning.

Så vil jeg sige til udenrigsministeren: Nej, det handler ikke om, hvorvidt nogle er bedre eller dårligere mennesker end andre. Det handler ikke om, hvorvidt nogle er mere eller mindre imod undertrykkelse end andre, men det handler helt klart om en politisk uenighed.

Når den danske regering får en henvendelse fra en part i en konflikt om at gøre en indsats for at mægle mellem de to parter, og man så ikke engang giver et svar tilbage, så mener vi, det er en forkert politisk holdning. Det ændrer ikke ved, at man godt kan være meget imod det, der foregår i Tjetjenien, men det er en forkert politisk holdning.

Når udenrigsministeren sagde i sin tale, at det er positivt, at der er etableret en republikadministration under tjetjensk ledelse, er vi uenige. Det betyder ikke, at vi siger, at udenrigsministeren støtter, hvad der foregår i Tjetjenien, men det betyder, at vi er uenige om, hvorvidt det er et fremskridt, at der er indsat et quislingregime i Tjetjenien.

Og sidst, men ikke mindst, når udenrigsministeren endnu en gang udskyder spørgsmålet om at tage Ruslands menneskerettighedskrænkelser op ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol til en dag, hvor alle landene er enige om at gøre det, er det selvfølgelig ikke nødvendigvis et udtryk for, at ministeren har dårlige hensigter, men det er et udtryk for en politisk uenighed, for vi har den politiske holdning, at så sker der ikke noget.

Den holdning bliver selvfølgelig bekræftet af, at når vi fremsætter forslag om at rejse spørgsmålet ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, er det ikke sådan, at ministeren kan komme herop og sige: Ja, det har vi også arbejdet for i det sidste år, det har vi virkelig arbejdet aktivt for i det sidste år, men vi kunne ikke få andre med.

Det er jo ikke det, udenrigsministeren siger. Udenrigsministeren siger: Giv mig mere tid ind-

til den dag, hvor der er en hel masse, der kan rejse det. Men det er jo ikke noget svar, vil jeg sige til udenrigsministeren.

Det spørgsmål, vi diskuterer, har vi jo sat i verden for at diskutere politik. Det politiske spørgsmål, vi stiller, er: Vil regeringen gøre en aktiv indsats for, at spørgsmålet om Ruslands overtrædelser af menneskerettighederne bliver rejst ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol?

Det vil jeg godt bede ministeren om at svare på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 120 af Jeppe Kofod (S), Hanne Severinsen (V), Per Stig Møller (KF), Egil Møller (DF), Ebbe Kalnæs (CD), Elisabeth Arnold (RV) og Jann Sjørnsen (KRF) (se ovenfor) vedtoges med 92 stemmer (S, V, KF, DF, CD, RV, KRF, Mogens Andreasen (UP) og Thorkild B. Fransgaard (UP)); 11 (SF og EL) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 119 af Søren Søndergaard (EL) og Villy Søvnald (SF) bortfaldet.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forespørgsel nr. F 65:**Forespørgsel til ministeren for udviklingsbistand og ministeren for ligestilling:**

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for at følge op på vedtagelserne fra den 23. særlige samling af FN's Generalforsamling: »Kvinder 2000. Ligestilling, udvikling og fred i det 21. århundrede«?»

Af Margot Torp (S), Hanne Severinsen (V), Henriette Kjær (KF), Anni Svanholt (SF), Peter Skaarup (DF), Susanne Clemensen (CD), Anders Samuelsen (RV), Søren Søndergaard (EL) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 20/4 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/4 2001).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Mens fru Margot Torp kommer herop og får ordet, vil jeg gerne bede om, at der bliver ro i salen, således at man kan høre både begrundelsen og den efterfølgende debat.

Værsgo.

Begrundelse**Margot Torp (S):**

At opnå ligestilling mellem mænd og kvinder er et enormt langt og sejt træk både nationalt og internationalt.

Langt de fleste enkeltpersoner og regeringer udtrykker enighed om, at alt andet end ligestilling mellem kønnene er udemokratisk, uretfærdigt og ufornuftigt. Det sikrer ikke en ordentlig nyttiggørelse af menneskers talenter, men resulterer tværtimod i et ulykkeligt spild af talenter og ressourcer både for samfundet og den enkelte.

Til trods for den udtalte tilslutning til visionen og målet om ligestilling mellem kønnene har det vist sig, at der konstant skal være fokus på emnet, hvis det ikke skal rykke i den forkerte retning. Så snart det ikke er på vores fælles dagsorden, er der en tendens til, at udviklingen ruller tilbage. Og det gør den, både fordi der er en udbredt vanetænkning omkring kvinders og mænds formåen på forskellige områder og også en vis modvilje mod reel ligestilling mellem kønnene generelt. Det gælder i hele samfundet, derfor uden tvivl også i Folketinget, i regeringen og i de forskellige embedsværk.

Når vi ønsker en forespørgsel om regeringens redegørelse for Beijing + 5-konferencen, er det derfor både for at udnytte denne her oplagte lejlighed til at sætte problemet om den manglende ligestilling mellem kvinder og mænd både nationalt og internationalt på vores fælles dagsorden, og så også selvfølgelig for at høre, hvorledes regeringen har tænkt sig mere konkret at realisere de tilsagn, som Danmark gav i New York i juni 2000.

De store globale kvindekongresser, som tog deres begyndelse i 1975, udgør rammen for en vigtig global diskussion og erfaringsudveksling, der kan fremme en stadig større ligestilling mellem kønnene i FN's mange medlemsstater.

Den væsentlige styrke i disse konferencer ligger ikke kun i selve afholdelsen af dem og de møder, der foregår der, den ligger også i selve forberedelsesarbejdet. Her har kræfter i de en-

kelte lande, der ønsker at fremme ligestilling, et rigtig godt håndtag at trække i. Der udpeges bestemte politikområder, som får høj prioritet, og som medlemslandene ved at de skal stå til regnskab for over for andre lande.

Men ikke kun forberedelsesarbejdet og selve konferencen er afgørende for effekten af konferencerne, det er opfølgingsarbejdet også. Uden en ordentlig løbende opfølgning på beslutningerne kan det hele nemt ende med at blive til fine erklæringer uden den nødvendige forandrende kraft.

Vi ser frem til at høre, hvad regeringen har på bedding, der kan medføre reelle forandringer og ligestilling mellem kvinder og mænd.

Besvarelse**Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):**

Lad mig til en begyndelse sige, at jeg er meget glad for denne forespørgsel, som jo har et så solidt flertal i Folketinget bag sig. Det er et tegn på, at ligestillingsarbejdet fortsat har høj prioritet, og at der vil være opbakning til både nationalt og internationalt at fortsætte arbejdet.

Inden for rammerne af denne besvarelse, som jo dækker det internationale og det nationale, vil det ikke være muligt at gå helt i detaljer og komme ind på alt, hvad der foregår, og derfor har jeg valgt at fokusere på nogle nøgleelementer. Derefter håber jeg så, at vi kan få en god debat, hvor vi måske også kan komme ind på de emner, som jeg ikke kan nå at berøre i første omgang.

Den særlige samling af FN's Generalforsamling, som opfølgning på verdenskvindekongressen i Beijing i 1995, fandt sted sidste sommer i New York.

Jeg vil ganske kort opsummere resultaterne af samlingen her og ellers henvise til den skriftlige redegørelse, som blev sendt til Folketinget den 12. december sidste år, og den lidt længere beretning, som for nylig er blevet udgivet af Udenrigsministeriet.

Grundlaget for forhandlingerne i New York var den handlingsplan, som blev vedtaget i Beijing i 1995. Det lykkedes at få bekræftet den platform, og samtidig kan man da også pege på områder, hvor den blev styrket.

Det gælder især, når det handler om vold og handel med kvinder og børn. Og det gælder overvågningen, udviklingen af indikatorer og milepæle for vurderingen af fremskridt på lige-

stillingsområdet, og det gælder også indsamling af statistisk materiale. På sundhedsområdet rummer teksten også en række fremskridt.

Det skuffende var, at det ikke lykkedes at få indarbejdet henvisninger til kvinders seksuelle rettigheder. Det var heller ikke muligt at få indføjet en henvisning til formuleringer om abort og prævention som vedtaget på den særlige samling om befolkning og udvikling, det, vi også kalder Cairo + 5, som fandt sted i 1999.

Siden Beijing har der været en række debatter i Folketinget om opfølgning og gennemførelse, og bl.a. har regeringen redegjort for, hvilke initiativer man havde for gennemførelsen af Beijing-handlingsprogrammet i april 1996 og i april 1998.

Resultaterne af Beijing + 5 ændrer ikke ved udgangspunktet. Det er fortsat Beijinghandlingsprogrammet, som danner rammen for vores ligestillingsarbejde, og der vil derfor være tale om at videreføre allerede igangsatte initiativer. Samtidig er det også et godt tidspunkt at vurdere, om vi kan gøre mere, og det kan vi selvfølgelig.

Jeg vil først komme ind på de internationale aspekter, og derefter vil ministeren for ligestilling redegøre for det nationale arbejde.

Konferencen i Beijing gav anledning til meget større fokus på kvindespørgsmål, og allerede i 1996 blev det i et fattigdomspapir udarbejdet i Udenrigsministeriet slået fast, at fattigdomsorienteret bistand som udgangspunkt må være kønsspecifik med henblik på at fremme kvinders strategiske interesser gennem støtte til lovændringer, som sikrer kvinders økonomiske, juridiske og politiske rettigheder.

På det internationale område fortsættes denne høje prioritering. På udviklingsområdet skal vi som en del af opfølgningen af den nye strategi, som hedder »Partnerskab 2000«, opdatere handlingsplanen for arbejdet med kønsaspektet i bistandssamarbejdet, sådan at vi kan sikre, at resultaterne fra Beijing + 5 afspejles i det fremtidige arbejde.

I det bilaterale programsamarbejde vil vi fortsætte bestræbelserne på at tilgodese kønspektivet i alle vore aktiviteter. Det sker konkret i forbindelse med udarbejdelse af projekter, hvor den enkelte udviklingsaktivitets betydning for kvinder og mænd indgår i planlægningen, og samtidig vil vi fortsætte med at støtte projekter, som mere konkret sigter på at styrke kvinders stilling.

Den type projekter strækker sig lige fra bistand til den nationale kvindebevægelse i Bangladesh over uddannelse af piger i Malawi til reform af familielovgivning i f.eks. Mozambique. Og i vores dialog med de danske programsamarbejdslande, f.eks. i forbindelse med vores årsforhandlinger, tager vi mere overordnede aspekter om kvinders stilling op.

Udgangspunktet er ofte, om det pågældende land lever op til sine internationale forpligtelser, sådan som det fremgår f.eks. af FN's kvindekonvention.

Også på det multilaterale område vil vi fortsætte arbejdet med at virkeliggøre de forpligtelser, som følger af handlingsprogrammet fra Beijing og af slutdokumentet fra det, vi kalder Beijing + 5.

I FN-systemet arbejder vi på to fronter ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Lige et øjeblik. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at brug af mobiltelefoner ikke er tilladt i Folketingssalen.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

I FN-systemet arbejder vi på to fronter. Vi forsøger at påvirke det normdannende arbejde først og fremmest i FN's kvindekommission, hvor Danmark er medlem frem til 2004. Danmark har været og vil fortsat være aktiv i bestræbelser på at styrke og effektivisere kommissionen, så den bedre lever op til sit mandat, bl.a. ved at overvåge udmøntningen af Beijinghandlingsprogrammet, og under de årlige samlinger i FN's Menneskerettighedskommission vedtages en række resolutioner, som fremhæver kønsaspektet. Danmark er medforslagsstiller på disse resolutioner, som bl.a. tager udgangspunkt i erklæringerne fra Beijing + 5.

Derudover støtter Danmark aktivt FN's højkommisær for menneskerettigheder for at fremme kvinders rettigheder og i indsatsen for at integrere disse rettigheder overalt i FN-systemet.

Endelig vil jeg nævne, at Danmark sidste efterår under FN's generalforsamling fremlagde en resolution til støtte for FN's kvindekonvention. Resolutionen indeholder en opfordring til universel ratifikation af konventionen, som vi fra dansk side ser som et af de væsentligste instrumenter til at sikre kvinders rettigheder.

Desuden søger vi i forbindelse med de forskellige store opfølgingskonferencer eller sær-

lige samlinger at sikre, at anbefalingerne fra Beijing og Beijing + 5 indarbejdes. Det gælder f.eks. den kommende konference i år om racisme, og det gælder også den særlige samling om hiv og aids i juni måned, hvor Danmark har medvirket til, at piger og kvinder får særlig opmærksomhed.

Derudover vil vi selvfølgelig arbejde aktivt for, at udviklingsbankerne, Verdensbanken og de regionale banker tager kønsaspektet alvorligt, og man har i de seneste år satset på samarbejdet med bankerne om kønsspørgsmålet. Bl.a. har dansk bistand gjort det muligt for Den asiatiske Udviklingsbank at placere rådgivere i kønsspørgsmål i seks af bankens missioner.

Spørgsmålet om indarbejdelse af kønsperspektivet rejses af Danmark i forbindelse med årsmøder og andre forhandlinger med bankerne, og der arbejdes bl.a. på at etablere to nordiske trustfonde til støtte for en intensivering af Den internationale Udviklingsbanks og Den afrikanske Udviklingsbanks arbejde med kønsperspektivet.

Også i OSCE og i Europarådet vil Danmark fortsætte arbejdet med at fastholde ligestillings-spørgsmål og spørgsmål om kvinders rettigheder på dagsordenen.

Ikke mindst i OSCE har Danmark siden det danske formandskab i 1997 været medvirkende til, at organisationen opmærksomt følger kønspolitiske spørgsmål. Som et eksempel på organisationens aktiviteter kan jeg kort nævne kampen mod menneskehandel inden for rammerne af stabilitetspagten.

Derudover afholdes der i begyndelsen af juni et møde i Wien om bekæmpelse af vold mod kvinder.

Jeg ser frem til en god debat, og ministeren for ligestilling vil så redegøre for de nationale initiativer.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Vi lever i et velfærdssamfund, et samfund, der bygger på demokrati, fællesskab og lige muligheder.

Vi skal alle sammen have mulighed for at kunne bidrage til vores samfund, vi skal have mulighed for at deltage på arbejdsmarkedet, i beslutningsprocesserne og i samfundet som helhed. Ligestilling er en forudsætning for demokrati, derfor prioriterer regeringen ligestillingen højt.

Handlingsprogrammet fra Beijing og slutdokumentet fra New York fremhæver vigtigheden

af at skabe rammerne for, at der nationalt tages initiativer, og at der arbejdes for ligestilling. Det har regeringen arbejdet for, og det vil vi fortsat arbejde for.

Vi har styrket ligestillingsarbejdet på flere områder. Vi har sidste år fået vedtaget lov om ligestilling af kvinder og mænd. Med ligestillingsloven har vi oprettet et uafhængigt videnscenter for ligestilling samt et ligestillingsnævn. Vi har altså skabt en god organisatorisk ramme for det nationale ligestillingsarbejde.

Handlingsplanen fra Beijing og slutdokumentet fra New York slår fast, at nationale regeringer bør forpligtes til at arbejde for ligestilling. Fra regeringens side tager vi den anbefaling til os.

Derfor har vi med ligestillingsloven fået vedtaget, at ligestillingsministeren hvert år skal afgive en redegørelse til Folketinget. Redegørelsen sikrer ligestilling en naturlig plads på den politiske dagsorden. Min redegørelse og perspektivhandlingsplan blev fremlagt i Folketinget den 17. april, og jeg synes, at vi havde en god og en konstruktiv debat.

Beijinghandlingsprogrammet peger på vigtigheden af, at kvinder tager del i beslutningsprocessen. Vi har strammet reglerne op om køns sammensætningen i statslige udvalg og bestyrelser. Efter ligestillingslovens regler bør der i dag være en ligelig kønssammensætning i statslige udvalg, kommissioner og lign.

Disse regler og den debat, vi har haft om det her emne, har vist sig at have effekt, det er jeg meget glad for. Kvinders andel i statslige råd, nævn og udvalg, som blev nedsat i år 2000, er steget til 44 pct. Det er den højeste kvinderepresentation, siden udvalgsloven trådte i kraft i 1985, tallet har de foregående år ligget på 38-39 pct. Jeg håber, at den positive udvikling vil brede sig.

FN anbefaler, at arbejdet med ligestilling sker ud fra en mainstreamingtankegang, det vil sige, at alle offentlige myndigheder skal indarbejde kønsaspektet i al planlægning og forvaltning. Det har regeringen fulgt op på. Mainstreaming er en hjørnesten i vores ligestillingsarbejde og i ligestillingsloven.

Regeringens mål er at indarbejde et køns- og ligestillingsperspektiv i al offentlig forvaltning. Jeg har iværksat et mainstreamingprojekt i staten, hvor alle ministerier er inddraget. Der er nedsat en styregruppe med topchefer for alle ministerierne, og alle ministerierne går nu i gang med hver deres mainstreamingprojekt.

Vi har etableret en særlig rubrik på ligestillingsafdelingens hjemmeside, hvor alle kan følge projekterne, se, hvem der er i styregruppen, læse opdateringer og forhåbentlig få inspiration til lignende projekter.

FN peger på, at vi skal sikre en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv. Det er en væsentlig faktor for at opnå ligestilling. I regeringen er vi helt enige i det. Vi skal have en mere ligelig kønsfordeling, f.eks. blandt brugerne af forskellige familievenlige tiltag som børnepassningsloven.

I dag udgør mænd kun 7-8 pct. af brugerne af børnepassningsloven. Vi skal se på, hvordan vi kan få involveret fædrene noget mere. Jeg ser bl.a. en barriere i holdningerne både i familierne og på arbejdspladsen. Holdningen er nogle gange den, at den giver moderen første prioritet til børnene, og den giver faderen første prioritet til erhvervsarbejdet. Det er en holdning, som vi bør arbejde på at ændre.

Jeg har i 2001 planlagt to aktiviteter på det her område. I august afholder jeg en høring med det formål at sprede gode eksempler fra virksomheder, der har arbejdet med fleksible arbejdstidsmodeller og andre familievenlige tiltag, og en høring, der sætter fokus på mændenes brug af forskellige former for børneorlov. Målgruppen er virksomheder, politikere og arbejdsmarkedets parter.

Derudover vil jeg indlede uformelle drøftelser med arbejdsmarkedets parter om mulige modeller for en mere fleksibel livsarbejdstid.

FN-dokumentet peger også på, at der skal gøres en national indsats for at fremme ligelønnen mellem kvinder og mænd. I regeringen har vi i løbet af de sidste 2 år sat stigende fokus på løsningen af ligelønsproblemet i Danmark. Arbejdsministeren har ved en lang række konferencer sat fokus på ligelønsproblemet, og i anledning af ligelønslovens 25-års-jubilæum havde vi en kampagne for at skabe opmærksomhed om ligelønsproblemet. Kampagnen blev afsluttet med en konference.

Vi har derudover iværksat to initiativer eller to tiltag. Arbejdsministeren har fremsat forslag til ændring af ligelønsloven. Forslaget indebærer, dels at det bliver forbudt at indgå klausuler, som påbyder den ansatte ikke at måtte tale om løn, dels en mulighed for, at faglige organisationer kan få adgang til den relevante lønstatistik i

de tilfælde, hvor et medlem mener, at der er tale om lønforskel på grund af køn.

For det andet har arbejdsministeren og jeg etableret et netværk, som består af 18 store virksomheder. Ideen er, at netværket skal indeholde isbrydervirksomheder, der vil gøre en forskel og vil gøre noget for at ændre på ligelønsproblemet.

FN-dokumentet pålægger også landene at bekæmpe vold mod kvinder og handel med mennesker. Min forgænger nedsatte en tværministeriel arbejdsgruppe med det formål at styrke bekæmpelsen af vold mod kvinder og handel med mennesker. Arbejdsgruppen kommer her i juni måned med en redegørelse om de aktuelle tiltag og forslag til yderligere initiativer i kampen for at komme volden til livs. I løbet af efteråret vil arbejdsgruppen afgive en redegørelse om handel med mennesker.

Vold mod kvinder og handel med mennesker er højt prioriteret i regeringen og også på justitsministerens dagsorden. Justitsministeren har iværksat en række gode initiativer. Jeg kan nævne, at Rigsadvokaten har udsendt landsdækkende retningslinjer til politi og til anklagemyndighed om efterforskning af sager om vold i parforhold. Og under Danmarks formandskab for politisamarbejdet i Østersølandene prioriteres kampen mod handel med kvinder meget højt. Som et led i formandskabet vil der til efteråret blive afholdt en international konference i København om det her emne.

Vi er altså alt i alt nået langt i ligestillingsarbejdet. Vi har skabt en stærk organisatorisk ramme. Vi har sikret en politisk forankring af ligestillingsarbejdet. Vi har startet en proces, som skal indarbejde ligestilling på alle områder i den offentlige forvaltning. Vi vil fortsat arbejde for ligeløn. Vi vil fortsat bekæmpe volden mod kvinder og handel med mennesker. Vi vil fortsat arbejde for, at kvinder og mænd er ligeligt repræsenteret der, hvor beslutningerne træffes.

Jeg lægger vægt på, at arbejdet for ligestilling er et fælles projekt, et projekt, vi skal arbejde sammen om, et projekt, vi skal arbejde sammen med ngo'erne om, med arbejdsmarkedets parter om og med alle dem, der er interesseret i, at vi får et godt, demokratisk samfund i Danmark, og da ligestilling er fundamentet for demokrati, er det afgørende, at vi fortsat arbejder for ligestilling i vores land.

Jeg ser frem til den kommende debat.

Forhandling

Margot Torp (S):

Tak til de to ministre for to gode redegørelser. Det er rart at se, at der rent faktisk sker en hel masse både herhjemme og på den internationale arena.

Det erkendes fra alle sider, at midtvejskonferencen i New York, som denne her forespørgsel handler om, kun kom nogle få skridt videre end udgangspunktet fra Beijing i 1995 og kun med nød og næppe undgik egentlige forringelser på visse områder, fordi stærkt religiøse, nærmest fundamentalistiske kræfter formåede at vanskeliggøre forhandlingerne i ekstrem grad.

Så meget mere nødvendigt er det at få virkeliggjort de vedtagelser, der reelt ligger fra både Beijing og New York. På det nationale plan er der virkelig sket meget de senere år med hele omstruktureringen af ligestillingsarbejdet, som jeg tror i stigende grad vil slå igennem herhjemme i takt med, at mainstreamingtanken om at indtænke kønsperspektivet i al offentlig planlægning og forvaltning for alvor slår igennem.

I Socialdemokratiet venter vi os meget af det tværministerielle arbejde, der er sat i gang for at sikre, at ministerierne kommer i gang med at nyde godt af hinandens erfaringer. Jeg har været inde på hjemmesiden og studeret de to konkrete projekter, der er sat i søen af henholdsvis Elektricitetsrådet og Personalestyrelsen. Meget konkrete projekter, der viser bredden i mainstreamingideens formåen og præsterer en god begyndelse.

Faktisk kender jeg til et meget interessant mainstreamingprojekt i AF, som faktisk var på dagsordenen i går, og som fortjener en plads på hjemmesiden, fordi man her har udviklet nogle metoder, der betyder, at AF fremover i højere grad kan formidle job, der ikke er så bundet på kønnet.

Bortset fra det har vi lært noget af miljøfolket. Uden klare mål, valgte indikatorer, en løbende overvågning og evaluering kan det blive svært at opnå ordentlige resultater i et fornuftigt tempo. Derfor er det godt, at Danmark ved Beijing har tilsluttet sig, at ligestillingsarbejdet funderes på disse elementer.

Det er ikke nogen nem øvelse. Der vil være brug for at lave forsøg og høste erfaringer, men så er vi heller ikke i tvivl om, at det er nogle elementer, som vil blive rigtig gode værktøjer til forandring i både den offentlige planlægning og forvaltning.

Det magre resultat, som kom ud af New York sidste år, taler også for at rette blikket mod det forberedende arbejde, vi deltog i i ECE. Her arbejdede vi også for at tilslutte os de ovennævnte metoder, ligesom vi tilsluttede os, at bekæmpelse af handel med kvinder skal tage et helhedsbredt udgangspunkt, der omfatter både retspolitiske elementer og de bagvedliggende sociale, økonomiske og politiske årsager til problemet.

Det lader sig ikke på 5 minutter gøre at fremhæve de mange forskellige indsatser, regeringen allerede har iværksat, både her i landet og internationalt, og heller slet ikke de ønsker, mit parti har for den fremtidige udvikling. Ud over de allerede nævnte vil jeg prioritere nogle enkelte ting, som ligger Socialdemokratiet meget på sinde.

Udviklingsministeren har allerede beskrevet en flot række af ting, som foregår i hendes regi. Vi ser med stor alvor på hiv/aids-udviklingen i verden og værdsætter, at udviklingsministeren vil arbejde for at sætte fokus på kvindernes særlige problemer på FN-konferencen om hiv/aids, der løber af stabelen i juni.

Helt unge kvinder løber i en del udviklingslande en særlig risiko for at blive smittet, fordi de regnes for mere sikre at have sex med. Der er virkelig behov for, at der sættes køn og kvinder på dagsordenen her. Når kvinder smittes og dør, har de ofte født smittede børn, som vil vokse op som forældreløse.

Det er godt, at regeringen har sat fokus på kønsaspektet i bistandssamarbejdet generelt og især i samarbejdet med Verdensbanken. Men det er i stigende grad indlysende nødvendigt også at tænke kønsperspektivet ind i den nationale og globale miljøpolitik.

De mange kemikalier, vi gennem de sidste 50 år har spredt ud i vores fælles miljø, har en stadig mere tydelig indflydelse på menneskers udvikling og helbred, men stofferne virker ikke ens på kvinder og mænd. Der må forskes mere her og sættes massivt ind bl.a. for at beskytte mænds og kvinders reproduktive evner.

Nogle af de kvinder, der er mest udsat i vores samfund, er kvinder af fremmed herkomst. De er begyndt at fylde uforholdsmæssigt meget på vore krisecentre. Det er vigtigt at sikre kvinderne fra etniske minoriteter styrke og mod til at lade sig integrere i det danske samfund, og derfor er det godt, at ligestillingsministeren ofrer disse kvinders problemer stor opmærksomhed.

I Socialdemokratiet håber vi på, at der fortsat vil være opbakning til de ngo'er, der vil gøre et

stort frivilligt arbejde for, at danske og etniske kvinder lærer hinanden at kende til gensidig inspiration og styrke.

På vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti vil jeg gerne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tager ministrenes besvarelser til efterretning og opfordrer regeringen til

- at fortsætte og styrke arbejdet med at realisere ligestillingsbestræbelserne i slutdokumenterne fra Beijingkonferencen og FN's særlige generalforsamling i New York i 2000 nationalt og internationalt. Regeringen skal fortsat arbejde for, at der nationalt og internationalt fastsættes indikatorer og udvikles redskaber, der kan bidrage til at fremme gennemførelsen af målsætningerne i slutdokumenterne fra Beijing og af den 23. særlige samling af FN's Generalforsamling,
- at Danmark arbejder for at gennemføre vedtagelserne fra den europæiske forberedelseskonference til Beijing + 5 (ECE-konference i Genève, januar 2000),
- at arbejde for, at slutdokumentet fra FN's særlige samling om hiv/aids specielt omtaler nødvendigheden af kvinders seksuelle rettigheder, kvinders adgang til økonomiske ressourcer og kvinders adgang til behandling,
- at der sættes særlig fokus på kvinders situation i forbindelse med forberedelsesarbejdet op til – og ved gennemførelsen af – Rio + 10 i år 2002,
- at fortsætte indarbejdelsen af kønsaspektet i planlægningen og implementeringen af udviklingsbistanden samt udarbejde analyser af den globale udviklings konsekvenser for kvinders situation,
- at fremme respekten for kvinders ret til alle universelle menneskerettigheder, et liv uden vold, lemlæstelse og seksuelt misbrug og meget aktivt bekæmpe handel med kvinder og børn,
- at styrke indsatsen for etniske minoritetskvinders integration i Danmark, bl.a. gennem fremme af ngo-projekter, og endelig

- at fortsætte arbejdet for at sikre, at rækken af FN's Verdenskvindekonferencer fortsætter, og at vedtagelserne følges op.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 121).

Den fg. formand (Grete Schødt):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil gerne starte med at takke for de to udmærkede redegørelser, vi har fået her i dag som opfølgning på sidste års særlige FN-kvindekonferencen, der igen var en opfølgning af Beijingkonferencen, som igen var en opfølgning af det ligestillingsarbejde, der nu har foregået i 25 år på internationalt plan, og som har sat ligestilling på den internationale scene.

Vi mener i Venstre, at det har været en særdeles vigtig proces, hvor de forskellige regeringer rundt omkring i verden bestandigt på grund af de forskellige begivenheder og konferencer har måttet tage stilling til ligestilling i deres eget land, og hvordan de vil arbejde for det. Disse vedtagelser har landenes egne kvindeorganisationer så kunnet bruge i deres egen kamp for ligestilling.

Derfor står Venstre også bag det forslag til vedtagelse, der bl.a. opfordrer til, at rækken af kvindekonferencer fortsætter, og at vedtagelserne følges op. Vi kan se, at fronterne ved disse kvindekonferencer bestandigt trækkes op. Det er ikke sådan, at fordi man når et resultat på én konference, sættes der ikke spørgsmålstegn ved den næste.

Det så vi jo desværre også i New York, hvor en uheldig alliance af mere fanatiske lande, der efterhånden er kommet til at spille en stor rolle, atter og atter rejser spørgsmålet om, hvorvidt kvinders menneskerettigheder er universelle, og om kvinder har særlige rettigheder.

Det spørgsmål mener vi i Venstre er et universelt spørgsmål. Vi mener, at alle kvinder har ret til et liv uden vold, lemlæstelse og seksuelt misbrug. Og det er også for os meget vigtigt, at vi bekæmper alle forestillinger om, at kvinder er underordnet mænd, som vi bl.a. ser i nogle af de mere fundamentalistiske lande.

Derfor er det altså også vigtigt, at vi fortsætter arbejdet med at støtte de undertrykte kvinder, og vi står fast på, at vold mod kvinder aldrig kan være noget, man kan undskylde med særlig-

ge kulturelle omstændigheder; det gælder også et spørgsmål som omskæring.

Vi er også meget enige i, at kvinders rettigheder skal indtænkes i den danske ulandsbistand. Vi kan strides om mange ting inden for ulandsbistand, både den nationale ulandsbistand og den internationale, men der er én ting, vi i hvert tilfælde er helt enige om og har været det blandt de forskellige partier i Danmark, nemlig at vi skulle kæmpe for, at kvinders rettigheder bliver indtænkt.

Kvinder har store udviklingspotentialer, og kvinder spiller en stor rolle. Hvis vi f.eks. ser på deres situation i Afrika, er det jo ofte kvinderne, som udfører det meste arbejde, og hvis vi skal forbedre situationen for dem, så må vi også indtænke deres rettigheder.

Det er vigtigt, at vi også får set på minoritetskvinders forhold i Danmark. Vi skal jo også følge op på dansk plan, og vi vil i Vénstre se frem til den fortsatte proces med at sætte fokus på kvinders rettigheder og virkeliggøre de mange gode vedtagelser. For ét er jo vedtagelserne, et andet er gennemførelsen, og jeg vil så også benytte lejligheden til at takke for et godt samarbejde mellem dem, som har lavet forslaget til vedtagelse i dag.

Henriette Kjær (KF):

Endnu en gang er vi samlet her i salen for at diskutere kvinders rettigheder, nationalt som internationalt.

Det er en nødvendig diskussion, og vi skal efter Det Konservative Folkepartis mening have en meget klar holdning til, at vi ikke vil acceptere undertrykkelse af kvinders rettigheder. Det skal afspejle sig i den hjemlige debat, og det skal afspejle sig i det, vi foretager os på internationalt niveau.

Desværre er fremskridtene få og små. Vi må stadig konstatere, at de problematikker, som var aktuelle under konferencen i Beijing, desværre stadig er aktuelle i dag. Kvinder bliver stadig udelukket fra at kunne tage sig en uddannelse; kvinder bliver stadig diskrimineret sundhedsmæssigt, således at de ikke får den nødvendige information om alvorlige sygdomme og behandling af samme; kvinder bliver udsat for vold; kvinder er stadig en handelsvare, og kvinder bliver stadig omskåret. Det er simpelt hen frustrerende at være tilskuere til.

Det er dybt krænkende, at kvinder har den ringe status, som de har mange steder, selv herhjemme, hvor vi først fik stemmeret sådan ca. 65

år, efter at mændene havde fået det. Det er simpelt hen utroligt, at tingene historisk har udviklet sig på den måde, som de har, og det er egentlig underligt at tænke på, at man ikke har regnet os kvinder for noget rent intellektuelt i mange, mange år.

I mange ulande og arabiske lande betragter man stadig kvinder som noget, der ikke er så meget værd som mændene, i bedste fald »beskytter« man dem, hvilket betyder, at de ikke må køre bil, være på arbejdsmarkedet el.lign. Jeg synes, det er dybt ærgerligt, at man ikke bruger kvinderne til at være med til at udvikle de enkelte lande, til at udvikle og inspirere arbejdsmarkedet, til at højne sundhedstilstanden osv.

Derfor synes vi i Det Konservative Folkeparti, at det må være rimeligt, at Danmark stiller krav om en mærkbar og synlig forbedring af kvinders forhold i de lande, som modtager udviklingsstøtte fra Danmark. Vi kan via vores ulandsstøtte påvirke de enkelte lande i den rigtige retning, og vi bør i højere grad satse på at give støtte til kvindelige projekter direkte. Der er eksempler, som viser, at det kan lade sig gøre, og det bør man bestemt udbygge, hvis det er muligt.

Samtidig er det vigtigt, at vi får kvinder engageret i den politiske beslutningsproces. Det gælder både i i- og ulande, for uden kvinder i de lovgivende forsamlinger er vi ilde stedt. Uanset hvordan vi vender og drejer det, er der nogle kvindelaterede problemstillinger, der kun bliver sat fokus på, hvis kvinderne selv gør det.

Kvinder i Danmark har det som udgangspunkt fint, og vores problemer er små set i den store sammenhæng. Men jeg synes, at vi har et problem i Danmark, og det er import af kvinder til prostitution. Ikke fordi den import er anerkendt af nogen, og alle har aversion imod den, men den foregår, og den er rædselsfuld. Kvinderne bliver lokket hertil med et tilsagn om job som servitricer eller andet, og så bliver de presset ud i prostitution. De bliver nødt til det, for de skylder jo allerede penge for billetten, de skal have et sted at bo, og deres liv er i det hele taget uoverskueligt. Jeg synes, det er så forfærdeligt, og mener, at vi bør gøre noget.

Jeg blev meget glad, da jeg læste justitsministerens kronik i Jyllands-Posten her til morgen, men fortsat bør vi have den ambition, at det ikke skal kunne finde sted. Vi bør i hvert fald kunne blive enige om, at de her problemer med de kvinder er meget, meget uværdige, og indsatsen skal være mere end blot en kortlægning af det, der sker. Der skal ske en direkte handling.

Når vi taler om hiv og aids, falder talen også oftest på ulandene, for det er jo virkelig her, der er de store problemer. Men det er også rædselsfuldt, at netop disse østeuropæiske kvinder, der kommer hertil, og som presses ud i prostitution, også presses til at dyrke ubeskyttet sex og dermed smittes og smitter.

Så vi står altså over for mange uoverskuelige opgaver, men vi må ikke give op. For hvert lille hjørne, vi når, er vi kommet et skridt videre, og da vi i Danmark har kræfterne og overskuddet, har vi også forpligtelsen til at kæmpe kvindernes sag. Vi er derfor meget glade for denne forespørgsel, så vi ikke glemmer disse meget vigtige spørgsmål. Der skal følges op på de forkromede vedtagelser fra de internationale forsamlinger, og vi støtter derfor også det fremsatte forslag til vedtagelse, som vi også er medforslagsstillere til.

Anni Svanholt (SF):

Tak for to udmærkede redegørelser.

Kun mænd må stille op til valget, læste jeg i avisen i går. Ja, det er ikke i Danmark, det er i Iran, at der stadig væk er forhold, der siger, at en kvinde ikke kan stille op til præsidentvalget.

Det siger lidt om, at der er meget ulige vilkår for kvinder i verden, og derfor er det så fantastisk vigtigt, at vi holder verdenskvindekonferencer med passende mellemrum, sådan at vi i fællesskab kan hjælpe hinanden med at gøre det bedre for kvinderne.

Det er snart et år siden, vi havde FN's særlige samling, som blev afholdt i juli måned, og det er også ved at være længe siden, at vi fik redegørelsen, som jo er baggrunden også for forespørgselsdebatten i dag.

Ja, der blev jo ikke så meget at skrive hjem om fra New York, som vi havde håbet, men der blev heller ikke tale om tilbageskridt i forhold til handlingsplanen fra Beijing, og det var jo godt. Det lykkedes jo trods modstanden at få fremskridt på en række områder, men det lykkedes ikke at få fremskridt på det område, der altid er mest kamp om, nemlig sundhedsområdet. Direkte omtale af seksuelle rettigheder og seksualorientering blev fortsat afvist, og det ser ud, som om det er lige præcis dér, kampen stod og fortsat står. Vi skal passe på, der ikke kommer tilbageskridt, for de reaktionære kræfter har fået vind i sejlene. Det oplevede vi meget stærkt i New York.

Til gengæld lykkedes det at opnå nogle fremskridt på en række af de øvrige danske priori-

tetsområder; for menneskerettighederne opnåedes der enighed om at tage hensyn til kønsperpektivet. Alle former for vold mod kvinder bør kunne straffes, og vold i hjemmene anerkendes nu på linje med vold andre steder, og det var meget vigtigt.

Jeg har så i øvrigt valgt at tale mere om det internationale. Vi har jo for kort tid siden haft en debat om ligestillingsredegørelsen, derfor vil jeg gerne tale om globaliseringen.

Vi ved jo, at størstedelen af verdens fattige desværre er kvinder. Hovedkonklusionen fra det sociale topmøde, som var i København i 1995, og fra Kvindekongressen var meget klar: Hvis verden skal afskaffe fattigdom, skal der sættes aktivt på kvinderne på alle områder. Kvinderne er nøglepersoner, og udviklingen hænger meget nøje sammen med kvinders stilling i samfundet. Hovedopgaven bliver derfor efter SF's opfattelse fortsat at bekæmpe fattigdommen ved at sætte stærkere på kvinderne både i det danske bistandsarbejde og internationalt.

På internationalt plan skal regeringen sikre, at der sættes på kvinders centrale rolle i bekæmpelsen af fattigdom i FN's udviklingsprogrammer og fonde og også i Verdensbanken og Den Internationale Valutafond. Særlig vigtigt er det, at Danmark holder skarpt øje med, hvordan det går med gældslettelsen til de mest gældsplagede lande. Danmark bør derfor også arbejde for, at de fattiges og kvinders problemer sættes i centrum i de kommende forhandlinger også i verdenshandelsorganisationen WTO.

Både i forhold til at indarbejde kønsaspektet i planlægning og implementering af bistand er det vigtigt, at bistanden fortsat målrettes mod de fattigste. Der tænker jeg her på strukturløsningsprogrammerne fra Verdensbanken og IMF. Der er lagt brugerbetaling på uddannelse både i grundskole og erhvervsuddannelse, og det giver problemer for piger og kvinder. Det bør man fra dansk side også gøre en indsats for at ændre.

Der er forude en meget vigtig konference, nemlig 10 år efter Rio, som handler om miljø og udvikling, og dér er det selvfølgelig også meget vigtigt, at Danmark gør en indsats for, at kvinders problemer i den sammenhæng også kommer i fokus.

Der er mange vigtige emner, man kunne tale om her, men jeg håber at kunne vende tilbage i næste runde, for jeg vil også gerne tale om kvinder og sundhed og etniske kvinder.

Jeg vil slutte her og vende tilbage.

Egil Møller (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på området, hr. Peter Skaarup, ikke har mulighed for at være til stede, skal jeg på hans og partiets vegne udtale følgende:

I Dansk Folkeparti er vi meget tilfredse med, at denne debat er rejst. Vi synes, det er godt, at Folketinget efter vigtige internationale konferencer løbende følger op, hvad der rent praktisk foretages fra regeringens side for at opfylde de vedtagne målsætninger.

I Dansk Folkeparti finder vi det vigtigt, at vi samarbejder internationalt om kvinders rettigheder og ligestilling. Men i specielt den tredje verden ser vi desværre prostitution, vi ser handel med kvinder og handel med børn. Det er noget, vi her i Danmark bør tage rigtig meget afstand fra, og kan regeringen være medvirkende til, at der kan blive sat fokus på nogle af de problemstillinger, er det efter vores opfattelse i Dansk Folkeparti meget på sin plads.

Vi oplever nærmest middelalderlige tilstande nogle steder i verden, hvor kvinder udnyttes, og det skal vi selvfølgelig kæmpe imod med al kraft også fra dansk side. Det er Beijingkonferencen også et udtryk for.

Vi vil i Dansk Folkeparti specielt pege på noget, der skal sættes fokus på, og det er kvindelig omskæring. Det er sådan, at hvert år udsættes mindst 2 millioner pigebørn og helt unge kvinder i Afrika for denne omskæring, og det er noget, der i mange tilfælde skamferer og læderer kvindernes underliv.

Det er selvfølgelig meget uheldigt, at man i så høj grad tillader det i en del af verden eller i hvert fald ikke skrider ind over for det, til trods for at det efterhånden bliver forbudt i flere og flere lande.

Det er derfor prisværdigt, at en somalisk fotomodel, der hedder Waris Dirie, arbejder meget for forandringer og prøver på at pege på den fornedrelse af kvinder, der sker på dette område. Det er vigtigt, at et sådant arbejde understøttes, og FN har iværksat arbejde for at fremme millioner af kvinders rettigheder til bl.a. sundhed og i det mindste ordentlige hygiejniske forhold i forbindelse med de omskæringer, der finder sted. Mange dør desværre af det, og det er netop de meget dårlige hygiejniske forhold, der gør, at det får dette uheldige udfald. Derfor er det vigtigt, at FN arbejder meget for at ændre disse forhold.

Vi må også gribe i egen barm i Danmark og se på, om det er acceptabelt, at pigebørn, der bor i Danmark, bringes til udlandet og dér får foretaget denne grufulde omskæring. Det er simpelt hen utilstedeligt, at det stadig foregår.

I forbindelse med kvindekonferencen i New York blev det diskuteret, hvad der kunne gøres for at gribe ind over for den omsiggribende handel med kvinder.

Her tror vi på, at man har gjort sig selv en bjørnetjeneste ved at ophæve grænsekontrollen i Schengenområdet, herunder Danmark, ligesom visumreglerne er blevet lempet. Fra en række af de østeuropæiske lande kan man nu uden visum tage til Schengenområdet, hvorefter man uforvarende kan blive udnyttet til menneskehandel, ydmygelse og prostitution. De sikre tabere er de kvinder, som det går ud over.

Til sidst vil jeg sige, at jeg er glad for, at der i det hele taget her i Folketinget bredt er en holdning til at tage afstand fra menneskehandel. Nu gælder det så bare om at gøre noget ved sagen i praksis.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil også gerne som tidligere ordførere starte med at takke de to ministre for deres meget grundige redegørelser for, hvad der faktisk sker på det her område, for vi må jo konstatere, at konferencen i New York sidste år ikke var så opmuntrende, som vi gerne havde set her i Folketinget, og derfor skal vi naturligvis fortsætte arbejdet, stadig væk lægge os i selen, men vi må jo nok bare også konstatere, at det er et hårdt og slidsomt arbejde at få efterlevet konklusionerne fra Beijing i 1995.

Som udviklingsministeren også var inde på, var der dog trods alt nogle ting, der lykkedes, nogle ting, som det faktisk lykkedes os også at få styrket, og det var jo, når det gælder vold mod og handel med kvinder og børn, og jeg synes da også, der er grund til at glæde sig over, at det trods alt også går fremad, selv om der jo var områder, f.eks. kvinders seksuelle rettigheder, som vi jo alle sammen her i Folketinget havde håbet på kunne få en mere fremtrædende placering, der desværre ikke lykkedes.

Jeg synes, at de nøgleelementer, som udviklingsministeren fokuserede på, gennemgående var meget fornuftige, og jeg noterede mig da også, at udviklingsministeren sagde, det kunne være, der var nogle emner, som hun ikke fik berørt i sin tale, men som vi kunne komme tilbage til. Det var bl.a. et af de punkter, som SF's ordfør-

rer også var inde på i sin tale, nemlig pigers og kvinders ret til uddannelse.

Det nævnte vi også sidste år fra CD's side som noget, vi synes, der er utrolig fundamentalt for, at vi overhovedet kan tale om, at kvinder også selv kan tilkæmpe sig rettigheder og dermed i udviklingslandene være med til selv at bane vejen for en øget ligestilling. Der er uddannelse altså meget central.

Vi håber da også, at regeringen er enig i, at det også ligger i forslaget til vedtagelse, som en meget bred kreds af partier, inklusive CD, står bag. Når det bl.a. siges, at der skal sættes særlig fokus på kvinders situation i forbindelse med forberedelsesarbejdet op til og ved gennemførelsen af Rio + 10 i 2002, er det også uddannelsesaspektet, man meget gerne vil sætte fokus på.

Ellers vil jeg sige, at jeg synes da også, at vi i vores udviklingspolitik netop med den fastlagte plan »Partnerskab 2000« gør det meget klart, at når vi vil bekæmpe fattigdom altså netop også er nødt til at inddrage ligestillings-/kønsaspektet.

Når det gælder den indenrigspolitiske situation, vil jeg pointere, at jeg synes, vi skal glæde os over, at vi trods alt ikke har problemer af nogen størrelse, når man sammenligner med de problemer, som de kæmper med primært i ulandene.

Nu noterede jeg mig, at ligestillingsministeren i sin tale ligesom opfordrede kvinderne til at komme hurtigere tilbage på arbejdsmarkedet, sådan opfattede jeg det i hvert fald, men der synes jeg jo, at man netop skal passe på, at det ikke i ligestillingens navn er børnene, der bliver tabte, men at det i højere grad må gå på at få en holdningsændring ude i virksomhederne, så man siger, at det er altså godt, at man får erfaringer, når man får børn, og når man tager barsel- og forældreorlov. Det er nogle erfaringer, som man altså sagtens kan bruge i sit job.

Det får mænd for den sags skyld naturligvis også, så det bliver lige så accepteret for mænd at tage del i forældreorloven. Vi må altså ikke komme i den situation, at det gælder om at få kvinderne tilbage på arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt, for dermed er vi lige vidt.

Til slut synes jeg da også, det er glædeligt – det har selvfølgelig ikke helt lige præcis noget med det her at gøre – at notere sig det arbejde, der også gøres i EU for at fremme ligestilling og undgå diskrimination mellem mænd og kvinder. Det ved jeg i hvert fald at mange kvinder uden for EU sætter utrolig stor pris på.

Anders Samuelsen (RV):

Den 23. særlige samling af FN's Generalforsamling: »Kvinder 2000. Ligestilling, udvikling og fred i det 21. århundrede« fandt sted i New York den 5.-9. juni 2000.

Samlingens formål var at gøre status over fremskridt i gennemførelsen af handlingsprogrammet vedtaget på FN's 4. verdenskvindekonference i Beijing 1995 og vedtage nye handlingsorienterede anbefalinger med henblik på at styrke det videre arbejde.

Folketinget drøftede forberedelserne ved to forespørgselsdebatter henholdsvis den 25. februar 1999 og den 9. maj 2000, og debatten 25. februar 1999 mundedede ud i en vedtagelse, hvori Folketinget konstaterede, at implementeringen af vedtagelsen af FN's verdenskvindekonference skrider frem, og hvor Folketinget desuden kom med en række opfordringer til regeringen om bl.a. at intensivere arbejdet med at gennemføre f.eks. »Platform for Action«, men også fastholde vedtagne tekster ved den særlige samling af FN's Generalforsamling år 2000.

Der er blevet givet en redegørelse til Folketinget 12. december år 2000, og når man læser teksten igennem, kan man sige, at det bliver konstateret, at set ud fra en dansk synsvinkel fik den særlige generalforsamling så et tilfredsstillende resultat, idet, som det udtrykkes i teksten i redegørelsen fra 12. december 2000, »det lykkedes at forhindre tilbageskridt trods forsøg på at svække teksten«. En succes kan selvfølgelig også beskrives ved, at man undgår tilbageskridt.

Det skal selvfølgelig ikke overskygge, at der også var tale om fremskridt på en række prioritetssområder som f.eks. vold mod kvinder, handel med kvinder, udvikling af indikatorer og delmål og kønsopdelt statistik, i øvrigt et område, hvor vi i Danmark er på vej med et lovforslag på lønstatistikområdet, som forhåbentlig bliver vedtaget, inden Folketinget går på sommerferie.

I Danmark arbejder vi konstant på at fastslå, at uden kvinders fulde og lige deltagelse i samfundsudviklingen kan en bæredygtig, økonomisk, social og demokratisk udvikling ikke sikres.

Jeg har andre gange nævnt, at socialliberalismens fader og dermed også ophavsmanden i et eller andet omfang til Det Radikale Venstre, John Stuart Mill, brugte et økonomisk argument, når han blev helt desperat for at forklare, hvorfor det var nødvendigt, nemlig at hvis man gik ud fra, at kvinder besad samme ressourcer som

mænd, var det tåbeligt ikke at udnytte dem og dermed i hvert fald halvdelen af verdens menneskelige ressourcer.

I Danmark er der en række områder, vi har fokus på: kvinder i beslutningsprocesser som ét område, vold i hjemmet som et andet område, og der har været et tværministerielt arbejde, som forsøger at sætte fokus på dette område. Mainstreamingtankegangen har vi fået implementeret i lovgivningen, og det skal forhåbentlig vise sig, at det også er en succes.

Lige løn for det samme arbejde henviste jeg til tidligere. Der ligger noget lovarbejde, som forhåbentlig bliver vedtaget inden sommerferien, og som forhåbentlig bliver endnu et redskab, som kan bruges til at sikre netop lige løn for lige arbejde.

Ligestillingsministeren henviste i sin redegørelse til, at hun havde fået dannet et netværk af store virksomheder, som skulle være med til at være frontløbere på området. Jeg mener, at det er et rigtig godt initiativ, men jeg vil dog opfordre til også at fokusere på de små og mellemstore virksomheder, for de små og mellemstore virksomheder er immervæk et meget, meget stort område i Danmark, og nogle gange er der en vis fjendtlighed mellem de små og mellemstore virksomheder og så de store virksomheder i den forstand, at der er en mistænksomhed i de små og mellemstore virksomheder over for de store virksomheder. Nogle gange er der lidt om, at de store virksomheder får presseomtale, når de små og mellemstore virksomheder leverer varen, så det synes jeg man skal være meget opmærksom på.

Til sidst også et bedre forhold mellem arbejde og familieliv. Hvordan løser vi den problemstilling, der jo er blevet aktualiseret på det seneste af debatten om forlængelse af barselorlov, en mere fleksibel barselorlov osv.?

Regeringen har selvfølgelig også her en pligt til at finde ud af, hvor den nøjagtig vil lande. Nu ser det ud, som om den samlede opposition er blevet enig om, hvor den gerne vil lande, måske ikke helt på finansieringssiden, men i hvert fald hvad angår selve indholdet. Der har vi selvfølgelig også en forpligtelse til netop at fokusere på, at vi ikke skal komme i en situation, hvor vi hele tiden taler om enten helt inde på arbejdsmarkedet eller helt uden for arbejdsmarkedet. Hvordan kan vi gøre tingene mere fleksibelt? Bl.a. ved at se på det, som ligestillingsministeren har haft fokus på, om der er udnyttede mulig-

heder i de overenskomster, der allerede eksisterer i dag.

Søren Søndergaard (EL):

Det var et vigtigt skridt på vejen mod en international indsats for ligestilling, da Beijingkonferencen endte med en sluterklæring, som på mange områder peger fremad. Måske var det vigtigste, at der blev sat en proces i gang, som gør det muligt at følge op på en række områder. Jeg skal nævne et par af de vigtigste:

Først og fremmest tager Beijingerklæringen sig ud som en holdningserklæring med en handlingsplan. For at undgå at processen bliver udvandet, er det derfor vigtigt, at vi finder en strategi, som om ikke andet kan føre til, at der lægges pres på regeringer verden over, f.eks. ved, at der bliver indføjet tidsrammer.

Så var der også en række emner, som der er blevet sagt meget om mange gange, der ikke fik tilstrækkelig plads på konferencen, og som blev afvist af en række regeringer. Jeg vil særligt hæfte mig ved spørgsmålet om kvinders seksuelle rettigheder.

På det punkt lægger forslaget til vedtagelse op til, at der arbejdes for fremskridt på det område inden for rammerne af den særlige samling om hiv og aids, og det er i vores øjne et godt sted at tage udgangspunkt.

Selv om der finder en international politisk proces sted om ligestilling mellem kønnene, er det jo som bekendt ikke det samme, som at virkeligheden følger med.

I flere områder verden over kan vi faktisk notere betragtelige tilbageskridt i kampen for ligestilling. Det gælder helt oplagt enkelte steder i den muslimske verden, men bestemt ikke kun her.

Jeg kan nævne en rapport fra UNDP fra sommeren 1999 om landene i den tidligere Østblok, som opregner en række områder, hvor kvinders forhold er blevet forværret i de sidste 10 år. Det gælder spørgsmålet om beskæftigelse, hvor kvinder generelt er blevet skubbet ud i lavtlønnet arbejde under usikre ansættelsesforhold, det gælder en øget arbejdsbyrde i hjemmet og også uden for, og selv i spørgsmålet om kvinders personlige sikkerhed kan der spores en tilbagegang. Den overgang, som mange håbede ville føre til stadig bedre forhold, har bestemt haft sine negative sider.

En del af ansvaret for denne situation må fordeles på de internationale finansinstitutioner, som har gennemtvunget skrappe økonomiske

reformer i den tidligere Østblok, og det fører mig så også til en skeptisk bemærkning til udviklingsministerens tale.

Udviklingsministeren nævnte behovet for at arbejde for, at udviklingsbankerne tager kønsaspektet alvorligt, og jeg kan forstå, at dette skal ske gennem oprettelse af særlige puljer til formålet. På det punkt glæder Enhedslisten sig til den dag, hvor vi for alvor kan begynde at diskutere, hvordan bl.a. Verdensbankens og IMF's generelle økonomiske reformer virker på forholdet mellem kønnene. Vi mener ikke, at det er alt for positivt.

På det nationale plan er der også en del at udrette. Vi skal ikke behandle denne her debat, som om det kun er den store verden, der har problemer med ligestilling, for trods årtiers debat, og vi har jo virkelig haft debat i årtier om det her emne, har vi problemer med ligelønnen, vi har problemer med vold mod kvinder, og så er der jo store problemer med integrationen af kvinder fra etniske minoriteter, hvor der er langt igen, før vi har en uddannelses- og beskæftigelsespolitik, som fremmer integrationen effektivt.

Vi er generelt positive over for det forslag, der er lagt på bordet. Vi mener, at det rummer en række skridt i den rigtige retning, at der er noget at gå videre med såvel internationalt som nationalt, og derfor kan vi støtte det.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører, fru Tove Videbæk, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fremføre følgende:

Kvinderådet har i forbindelse med denne forespørgsel udtalt:

»Beijing + 5 blev ikke det skridt fremad, som mange havde håbet. Slutdokumentet blev ikke tilstrækkelig forpligtende, og der mangler tidsfastsatte målsætninger. Vi vil derfor opfordre til, at den danske regering i det videre arbejde aktivt arbejder for, at der kommer tidsfastsatte og konkrete mål ind i FN-dokumenterne fremover.« Det er vi helt enige med Kvinderådet i.

Af de områder, som er nævnt i det vedtagne papir fra New York 2000 og også i forslaget til vedtagelse i forbindelse med forespørgsel nr. F 65, vil jeg kommentere et par enkeltområder:

Først afsnittet om »at fremme respekten for kvinders ret til alle universelle menneskerettigheder, et liv uden vold, lemlestelser og seksuelt misbrug og meget aktivt bekæmpe handel med kvinder og børn.«

FN's generalsekretær, Kofi Annan, sagde i sin åbningstale ved Beijing + 5 i New York, at handel med kvinder og børn er et af vor tids alvorligste problemer.

Den danske ligestillingsminister på det tidspunkt, fru Jytte Andersen, sagde, at fremskridt er påtrængende nødvendigt i kampen mod handel med kvinder og børn, at langsigtet planlægning er nødvendig for at bekæmpe trafficking, og at internationalt samarbejde er en nødvendighed for at afsløre og straffe bagmændene og beskytte ofrene.

FN's verdenskonference Beijing + 5 sluttede med flere anbefalinger til medlemslandene vedrørende handel med kvinder. Jeg nævner blot en enkelt af dem: Man anbefaler medlemslandene at udforme, håndhæve og styrke effektive metoder til at bekæmpe og afskaffe alle former for handel med kvinder og piger med en vidtspændende antitrafickingstrategi bestående af bl.a. lovmæssige foranstaltninger, forebyggelseskampagner, udveksling af information, hjælp til beskyttelse og reintegration af ofrene samt retsforfølgelse af bagmændene, herunder også mellem-mændene.

Langt om længe er der også i Danmark kommet fokus på problemet handel med kvinder. Alligevel påstod dansk politi så sent som sidste år, at handel med kvinder til prostitution ikke fandtes i Danmark. Dog udtaler Dorit Otzen, leder af Reden og forkvinde for en international forening vedrørende denne sag, at antallet af udenlandske prostituerede i Danmark er steget med 100 pct. over de sidste 10 år, men det eneste tilbud, man i Danmark fortsat kan give de handlede kvinder, er en enkeltbillet ud af landet inden for 24 timer.

Når en prostitueret overskrider landegrænser, er prostitution sjældent en individuel handling, men ofte en del af et velorganiseret, internationalt handelsnetværk. Kvinderne, der opholder sig mere eller mindre illegalt i vore lande, er derfor uendelig sårbare. Vi har allerede set endog meget grov kriminalitet begået af udlændinge i kampen om pengene på prostitutionsmarkedet. Handel med kvinder er blevet en kæmpeindustri, hvor der tjenes lette penge, og kvinder er lettere at få med gennem tolden end narkotika.

Ngo'er over hele verden har spillet og spiller en central rolle i arbejdet og kampen imod traffickingen. Og det er også ngo'erne, der peges på som nødvendige nationale og internationale samarbejdspartnere. Men ngo'erne gør det ikke alene. Danmark er et tydeligt eksempel på, at

selv om EU for 9 år siden råbte vagt i gevær og anbefalede en handleplan, skulle der gå 9 år, før Danmark nødtvungent erkendte at være et land, hvor problemet trafficking er hastigt stigende.

Vi må helt enkelt tage det mere seriøst og tage konkret fat på løsningen af dette problem i Danmark.

Et andet punkt er anden vold mod kvinder. Der er ikke tal på, hvor mange kvinder der udsættes for vold i verden, og måske godt det samme. Ufødte og nyfødte piger dræbes, blot fordi de er piger. Kvinder tæves i deres hjem, kvinder omskæres, kvinder handles, holdes som slaver, voldtages. Under krige opfattes det nærmest som soldaters rettighed at voldtage de erobrede kvinder. Kvinder tvinges til ægteskab, stenes eller overhældes med syre, hvis de viser lidt hud, udviser såkaldt usømmelig opførsel, eller hvis en anden mand voldtager dem. Og listen er meget, meget længere.

Kvinder er også de fattigste i verden. I verdens fattige områder er kvinderne specielt truede af fattigdom, manglende uddannelse, manglende hjælp på sundhedsområdet osv. Så der er i høj grad brug for også den pind, der fokuserer på – og jeg citerer: »kvinders adgang til økonomiske ressourcer og kvinders adgang til behandling.«

Kristeligt Folkeparti kunne godt have ønsket forslaget til vedtagelse strammet op på enkelte områder, men kan godt leve med det, som det er, og anbefaler det selvfølgelig.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Jeg vil meget gerne takke ordførerne for nogle konstruktive bidrag og kommentarer til den politik, Danmark fører på det her område, og også for opbakningen til, at vi fortsætter arbejdet og passer på, som det blev formuleret, at der ikke sker tilbageskridt, men at det netop går fremad.

Jeg tror, at man, hvis man skal prøve at opsummere det her, må sige, at fattigdom er roden til alt ondt. Det er jo også det, vi ser i forbindelse med kvinder, og som vi ser i forbindelse med aids, for det er fattigdommen, der skaber problemerne, og det er også et fattigdomsproblem, når så mange mennesker har aids i den tredje verden, som det er tilfældet. Derfor er det via vores bistand og andre måder at bekæmpe fattigdommen på, at det kan gå fremad.

Jeg er meget enig i, at vi i forbindelse med topmødet om hiv/aids i New York i næste måned skal gøre en ekstra stor indsats igen for at

kæmpe for de seksuelle rettigheder. Det er ikke mindst i denne her forbindelse meget vigtigt, at vi gør det. Spørgsmålet er, om det er blevet meget lettere end sidst; det kan man godt have sine tvivl om. Siden vi har haft diskussionen sidst, har vi jo også fået en ny regering og en ny administration i USA, som måske ikke vil være særlig hjælpsom på det her område.

Det betyder ikke, at vi ikke skal gøre en stor indsats, for det skal vi. Og desto vigtigere er det faktisk, at Danmark markerer sin holdning her.

Flere har også nævnt verdenstopmødet i Sydafrika i 2002, som jo netop er et verdenstopmøde om bæredygtig udvikling, og hvor der indgår tre aspekter, nemlig miljø, økonomi og det sociale område. Netop derfor – da det ikke længere kun handler om miljø – er det også vigtigt i den forbindelse at have kvinde- og kønsaspektet med.

WTO har også været nævnt. Der kommer forhåbentlig en ny handelsrunde, og der skal vi selvfølgelig også have det i tankerne.

I vores egen strategi for vores udviklingspolitik, nemlig »Partnerskab 2000«, er der fokus på børn og unge, og ikke mindst her er det jo vigtigt at tage fat om problemerne.

Uddannelse er en af vejene, som også flere ordførere har nævnt det. Vi ved, at hvis unge piger faktisk kommer i skole, får de for det første en senere seksuel debut, de bliver senere gift, altså de går senere ind i ægteskabet, og de får også færre børn. Derfor er uddannelse et redskab, som er meget vigtigt i bekæmpelse af fattigdommen og i bekæmpelse af uligheden.

Jeg tror, det var fru Anni Svanholt, som netop nævnte, at kvinder ikke kan stille op til valg i Iran, og det er selvfølgelig et af de rigtig kedelige eksempler.

Til gengæld vil jeg gerne nævne et positivt eksempel, nemlig at man i går kunne læse på de internationale bureauer, at valgkommissionen i Bangladesh nu overvejer, efter at de faktisk har været under pres fra kvinderettighedsgrupper, at stille som krav til kandidater til valget – der skal være et valg her i løbet af sommeren – at de ikke kan gå imod kvinders politiske rettigheder. Så der er altså steder i verden, hvor det går fremad, og det skal vi også huske at notere os.

Så vil jeg bare her til sidst i virkeligheden citere den britiske forfatter, John le Carré, som i sin seneste roman skriver et sted: »Give Africa to the women, and the place might work.«

Så langt vil jeg måske ikke gå, men jeg vil sige, at der er ingen tvivl om, at kvinder spiller en

helt central rolle for udviklingen og bekæmpelsen af fattigdommen i udviklingslandene, og det skal afspejle sig, og det afspejler sig allerede i den danske politik på det her område.

Tak for den konstruktive debat i dag.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Jeg vil også gerne have lov til at takke for de mange gode indlæg, der alle sammen har sat fokus på, hvordan vi sikrer kvinders rettigheder både i Danmark og bestemt også i resten af verden.

Der blev stillet et par konkrete spørgsmål til mig, som jeg lige kort vil svare på. Fru Hanne Severinsen påpegede, at det er afgørende, at vi sikrer de etniske kvinders rettigheder i Danmark, at vi bliver ved med at sætte fokus på, hvordan vi sikrer, at kvinder med anden etnisk baggrund også oplever ligestilling i det danske samfund.

Jeg er meget enig. På den ene side ved vi jo godt, at der er mange etniske grupper, der betragter ligestilling fuldstændig ligesom danskerne, der har boet her i 10 generationer, gør. Men vi ved også godt, at der er dele af de etniske grupper, som ikke mener, at ligestilling skal være i deres familie, som mener, det er i orden at tvangsgifte piger væk m.v. Og det skal vi diskutere, det skal vi sætte fokus på, det skal vi gøre noget ved.

Det skal vi gøre ved at sikre den nødvendige lovgivning, det skal vi gøre ved at sikre ordentlig oplysning, det skal vi gøre ved at tage den svære debat med de etniske grupper, som ikke ser på samme måde på ligestilling, som størstedelen af danskerne gør, og det skal vi gøre ved at hjælpe de unge kvinder, som flygter fra tvangsgæsteskabene.

Fru Margot Torp nævnte et projekt, man har på arbejdsformidlingen gående ud på, hvordan man kunne indarbejde mainstreaming, også når man taler om fordeling af job. Det projekt vil vi meget gerne høre mere om, for det er netop afgørende, at de gode eksempler bliver bragt videre.

De gode eksempler er jo også det, der er grunden til virksomhedsnetværket med isbryder-virksomhederne, som hr. Anders Samuelsen var inde på. Der må jeg sige, jeg er meget enig med hr. Anders Samuelsen i, at det er vigtigt, vi får mange forskellige virksomheder med i det netværk, fordi det er forskellige problemer, man står over for i henholdsvis store, små og mellemstore virksomheder.

Hr. Ole M. Nielsen, hr. Søren Søndergaard og fru Henriette Kjær var alle inde på vores tids slavehandel, nemlig handel med mennesker, handel med kvinder.

Jeg vil sige, at i regeringen ser vi også meget alvorligt på det her problem. Det er afskyeligt, hvad kvinder skal udsættes for, når de bliver handlet bl.a. til Danmark. Her skal vi sætte ind, og det skal vi gøre på flere områder.

Socioøkonomisk skal vi sikre, at kvinder f.eks. i Øst- og Centraleuropa får ordentlige forhold, der gør, at de kan se en fremtid i deres land. Det skal vi arbejde for, bl.a. ved at sikre, at de øst- og centraleuropæiske lande bliver en del af EU, så de får hævet deres levestandard, og så både mænd og kvinder kan se en fremtid i deres hjemland.

Vi skal også bekæmpe handel med kvinder gennem internationalt samarbejde. Vi skal sikre, at vi kan få fat på bagmændene, at vi kan retsforfølge bagmændene.

Og sidst skal vi sikre, at de kvinder, der er kommet til Danmark, er blevet handlet til Danmark, kan vende tilbage til deres hjemland og i ro og mag kan blive integreret igen i deres hjemland uden at frygte for bagmændene.

Fru Susanne Clemensen spurgte, om jeg virkelig mente, at kvinder partout skulle tilbage på arbejdsmarkedet med det samme.

Nej, det mener jeg ikke, men i regeringen mener vi derimod, at såvel mødre som fædre bør kunne forene arbejdsliv med familieliv, bør kunne forene arbejde med barselorlov eller arbejde med børnepasningsorlov, både for børnenes skyld, fordi vi ved, at børnene har godt at have to primære personer, altså både en mor og en far, for ligestillingens skyld og for samfundets skyld generelt. Vi bør udnytte de forskellige ressourcer, som kvinder og mænd har.

Regeringen vil altså hverken partout have kvinderne hjem til kødgryderne eller partout ud på arbejdsmarkedet med det samme. Vi ønsker derimod en balance mellem kvinders og mænds familieliv og arbejdsliv.

Så vil jeg slutte af med at sige tak for en god debat og tak til partierne, der har stillet forespørgslen. Jeg mener, det er vigtigt, at vi hele tiden sikrer, at Beijinghandlingsplanen og slutdokumentet fra New York bliver implementeret i Danmark. Så tak for en god debat.

Margot Torp (S):

Jeg er glad for, at ligestillingsministeren interesserer sig for det projekt i arbejdsformidlingen,

som bestemt også fortjener en plads på Ligestillingsministeriets hjemmeside. Måske skal hvert ministerium i virkeligheden have et link, der hedder »mainstreamingprojekter i dette ministerium«.

Det er sådan, at der i tre AF-regioner her i Danmark gennem længere tid har pågået et udviklingsarbejde, der gør ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Jeg kan se, at man ikke kan høre klokken helt nede bagved, men det går bedre nu. Tak for det.

Margot Torp (S): Det er en del af ligestillingen, at man lytter på det her.

Der har pågået et arbejde, der gør, at når en ledig kommer på AF, så bliver kvalifikationerne i højere grad tastet ind i Amanda på en måde, så de kvalifikationer også kommer i spil, når man skal have arbejde.

Så alt i alt har Amanda vist sig at være enormt effektiv i forhold til at sikre folk job, som ikke lige ligner det, de har haft ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Der er for megen støj! Det skal være sådan, at man kan høre ordføreren heroppefra, og det kan man kun, når man har et meget lavere støjni-veau, end der var tidligere.

Margot Torp (S): Jeg forsøger ellers at råbe højt.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Ja, ja, men det var ikke det, der var meningen.

Margot Torp (S): I mine første 5 minutter nåede jeg ikke at få nævnt, at Socialdemokratiet også prioriterer at bekæmpe vold i hjemmet meget. Vi er meget tilfredse med de ting, justitsministeren allerede har sat i værk, men mener stadig væk, at man i takt med indhøstede erfaringer skal videreudvikle de metoder, som kan videreudvikles, i forhold til at bekæmpe vold i hjemmet.

Dansk Folkeparti opholdt sig længe ved det, der hedder omskærelse af pigebørn. Det undrer mig sådan set lidt, at Dansk Folkeparti ikke kunne være medunderskriver på vores vedtagelse, for den handler jo netop om lemlæstelse, og det ord dækker her i høj grad det, at man stadig væk omskærer små piger i store dele af verden.

Anni Svanholt (SF):

I kampen for at sikre billig hiv-/aids-medicin til fattige mennesker er det næsten blevet glemt, at den medicin, der blev kæmpet så hårdt for, ikke giver nogen helbredelse.

Samtidig er det gledet helt ud af debatten, at hiv og aids altovervejende er en seksuelt overført sygdom, og den eneste måde, den specielt for Afrika katastrofale epidemi kan stoppes på, er ved at forebygge smittespredningen. Også af den grund er det derfor afgørende at fremme kvinders rettigheder og muligheder.

Samtidig skal mænds holdning til kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder ændres grundlæggende. Det er afgørende, hvis hiv og aids skal forebygges.

Jeg vil gerne sige tak til udviklingsministeren for bemærkningerne om den indsats, som Danmark vil gøre i forbindelse med FN's særlige samling om hiv og aids, som er i juni måned.

I denne her forbindelse vil jeg så gerne spørge ligestillingsministeren, om ligestillingsministeren er opmærksom på det forhold, som udspillede sig her i april måned, hvor vi kunne læse i aviserne, at danske soldater i Bosnien udnyttede ungarske kvinder, og at det åbenbart var fuldt accepteret i det danske forsvar.

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad regeringens holdning er til det spørgsmål. For det er jo meget afgørende, når vi taler om handel med kvinder, seksuel udnyttelse osv., at vi så også dér har klare linjer i forhold til de holdninger, vi har i Danmark.

Jeg vil gerne lige sige et par ord i forhold til den danske situation. Vi har jo netop for kort tid siden fået en meget omfattende rapport om magtudredning i Danmark, og i konklusionerne i den rapport står der om magteliten, at der som helhed kun er få kvinder i eliten ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Det er altså tredje gang, jeg er nødt til at bede forsamlingen om mere ro i salen. Det skulle ikke være nødvendigt.

Anni Svanholt (SF):

Som helhed er der kun få kvinder i eliten. Det er gjort op, at det i 1999 var 12 pct. Så vi har ærlig talt ikke så meget at prale af i Danmark. Der er nuancer, for når vi ser på det politiske liv, er der jo en rimelig repræsentation, men når det gælder de magtfulde pladser i det private erhvervs-liv, er der meget, meget dårlig repræsentation.

Så vi skal fortsat også i Danmark gøre en stor indsats for at få ligestilling og få kvinderne meget stærkere placeret som helhed i vores samfund.

Endelig vil jeg gerne sige, at vi i SF lægger afgørende vægt på, at vi fortsætter rækken af verdenskvindekonferencer og forhåbentlig kan få den næste i år 2005.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Jeg kan svare ganske kort på fru Anni Svanholts spørgsmål: Uanset hvor det foregår henne, er vi i regeringen meget modstander af udnyttelse af kvinder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 121 af Margot Torp (S), Hanne Severinsen (V), Henriette Kjær (K), Anni Svanholt (SF), Susanne Clemensen (CD), Anders Samuelson (RV), Søren Søndergaard (EL) og Tove Videbæk (KRF) (se foran) vedtoges med 94 stemmer (S, V, KF, SF, CD, RV, EL, KRF og Kim Behnke (UP)) mod 6 (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af lovforslag nr. L 221: Forslag til lov om ophævelse af lov om indkomstskat til staten og lov om midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v. og om ændring af ligningsloven, ejendomsværdiskatteloven, dødsboskatteloven, kursgevinstloven, afskrivningsloven, skattestyrelsesloven, kildeskatteloven, lov om en arbejdsmarkedsfond og personskatteloven. (Overførsel af statsskattelovens bestemmelser til ligningsloven og afskrivningsloven m.v.)

Af Kim Behnke (UP), Thorkild B. Fransgaard (UP) og Kirsten Jacobsen (UP).
(Fremsat 6/4 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Skatteministeren (Frode Sørensen):

Med det her lovforslag lægger forslagsstillerne op til en ophævelse af statsskatteloven. De gældende bestemmelser i loven foreslås overført til ligningsloven, i det omfang de ikke er forældede. Hovedparten af reglerne om afskrivning foreslås dog overført til afskrivningsloven. Samtidig har forslagsstillerne foretaget en sproglig ajourføring af de bestemmelser, der overføres.

Herudover indskrives de skattemæssige bestemmelser fra en af finanslovens tekstanmærkninger i ligningsloven, og lov om midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler ophæves.

Forslagsstillerne mener, at der med overførsel af statsskattelovens bestemmelser til ligningsloven og afskrivningsloven vil blive skabt større klarhed i skattelovgivningen, bl.a. fordi borgerne i højere grad vil kunne finde bestemmelserne samlet ét sted. Forslaget skal desuden bidrage til at forenkle skattereglerne.

Først vil jeg sige, at jeg ikke er i tvivl om, at der ligger et meget stort stykke arbejde bag dette lovforslag, ligesom det gælder for de andre lovforslag, som forslagsstillerne har stillet med det formål at rydde op i lovjunglen. Og det er i sig selv meget prisværdigt.

Regeringen kan dog alligevel ikke støtte dette lovforslag, for spørgsmålet er jo, om resultatet nu også står mål med den arbejdsindsats, der er lagt i det her forslag, og som det yderligere vil være nødvendigt at lægge i det.

Jeg er for det første ikke sikker på, at lovgivningen bliver særlig meget klarere for borgerne som følge af, at statsskattelovens bestemmelser kommer til at stå forskellige steder i ligningsloven og afskrivningsloven.

Dernæst sker der jo det, at forslagsstillerne ved overførslen ændrer eller ophæver bestemmelser, som *hævedes* at være forældede, og det skal man være forsigtig med, når der som her er tale om fundamentet for vores skattelovgivning og på sæt og vis også vores sikkerhedsnet. Og er der nu også taget højde for alt i dette lovforslag?

Jeg vil i den forbindelse pege på en enkelt ting: Efter forslaget ændres formuleringen i statsskattelovens § 5 b vedrørende forskellige former for skattefri indkomst fra, som det hedder »udbetaling af livsforsikringer, brandforsikringer og deslige« til »udbetaling af brandforsikringer og deslige.« Udeladelse af udbetalinger fra livsforsikringer skyldes ifølge lovbemærk-